

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U OSIJEKU

i

HRVATSKI INSTITUT ZA POVIJEST – PODRUŽNICA ZA POVIJEST SLAVONIJE, SRIJEMA I BARANJE
organiziraju

Znanstveni skup

LOKALNA VLAST I SAMOUPRAVA U POVIJESTI SLAVONIJE, SRIJEMA I BARANJE

(Osijek, 22. - 23. rujna 2022.)

Pozivamo vas da sudjelujete na znanstvenom skupu »**Lokalna vlast i samouprava u povijesti Slavonije, Srijema i Baranje**«.

Ispunjeni prijavni list (priložen) s naslovom izlaganja molimo poslati do **1. svibnja 2022.** na poštansku adresu: Hrvatski institut za povijest, Ante Starčevića 8, 35000 Slavonski Brod, ili na e-mail: info@hips.hr.

Sažetke izlaganja (do 250 riječi) molimo poslati najkasnije do **1. lipnja 2022.** na e-mail: info@hips.hr.

Gotove radove molimo predati najkasnije do **31. prosinca 2022.** na e-mail: info@hips.hr.

Okvirna tema skupa je razvoj struktura vlasti i upravljanja na nižim razinama političke i društvene organizacije na području današnje Slavonije, Srijema i Baranje, od starog vijeka do najnovijeg vremena.

Iako o upravnoj organizaciji u Panoniji predrimskog i rimskog doba nema mnogo sačuvanih izvora, o tome je ipak moguće govoriti ne samo na temelju šireg konteksta i analogija, nego i dragocjenih izvora poput poznatog natpisa *ex Pannonia Superiore natus ad Aquas Balizas, pago Iovista, vico Cocconetibus* (CIL VI: 3297).

U razvijenom i kasnom srednjem vijeku moguće je istraživati upravno funkcioniranje županija i vlastelinstava, kao i manje poznatih vesnikata (vilikata) i distrikata, na temelju relativno skromne, ali ipak nezanemarive količine sačuvanih izvora. Slično je i s mogućnostima poznavanja ustroja i djelovanja četiriju osmanskih sandžaka na ovom području (Srijemski, Požeški, Pakrački i Mohački), kao i većeg broja nižih administrativnih jedinica – kadiluka/kaza i nahija.

Znatno veće količine izvora govore nam o upravnim strukturama habsburškog i austro-ugarskog razdoblja - županijama i podžupanijama, odnosno kotarima, slobodnim kraljevskim gradovima (Požega i Osijek), vlastelinstvima i vlastelinskim okruzima u civilnom, odnosno pukovnijama i satnijama u vojnom dijelu Slavonije i Srijema.

Županije (odnosno njima približno odgovarajuće upravne jedinice – oblasti, okruzi i zajednice općina), kotari i općine glavne su ustrojbene jedinice područne i lokalne uprave i u 20. i 21. stoljeću.

Posebna tema u ovom okviru je organizacija vlasti i uprave na razini pojedinih naselja, kako gradskih ili "protourbanih" - kolonija, municipij, slobodni grad ili gradska općina (civitas, universitas civium), trgovište, kasaba, varoš, vojni komunitet, slobodni kraljevski grad... - tako i u seoskim općinama.

Neki od problema i pitanja koji se planiraju obuhvatiti temom skupa:

- povijesne strukture lokalne vlasti i samouprave;
- lokalna vlast i zakonodavstvo, zakonski okviri lokalne vlasti;
- normativne i praktične kompetencije lokalnih vlasti;
- lokalna vlast kao posrednik viših vlasti i kao izvorna vlast (samouprava);
- odnos (konflikt, suradnja) između središnjih i lokalnih vlasti;
- pisani dokumenti kao instrument lokalne vlasti;
- odnos „privatne“ i „javne“ vlasti u razdoblju „feudalizma“;
- pravni i društveni djelokrug lokalne samouprave;
- društveni statusi nositelja lokalne vlasti;
- razlike u kvaliteti rada pojedinih lokalnih uprava u ovisnosti o nositeljima upravnih funkcija;
- lokalna uprava i gospodarstvo (međusobni utjecaji);
- odnos lokalne vlasti i drugih formacija društvene moći (vjerske organizacije, kulturne ustanove, vojska, civilno društvo);
- obrazovanje državnih službenika na lokalnim funkcijama.